

חזרתי ארצה ובבת אחת, תוך כדי קריאת עיתון ראשון שנודמן לידי, צללתי לתוך ים הידיעות הקטנות והגדולות, התובעות הגובה מיידית, ומייד פרח מזכרוני ונדחק הצידה הטיל בגראנובל (שאת תיאורו הבטחתי), שלושת הימים המטורפים שביליתי באמסטרדם, שיחות רועי-הזונות הישראלים בפנאקספורט, ולילות רומא בפאיצה סנטה-מאריה שבטראסטברה.

לא צריך הרבה, די לקרוא עיתון עברי אחד בעיון, ובבת אחת מתמלאים המצברים שלי, המתח הנפשי מגיע לנקודה קריטית, ולולא הייתי מוגבל בשטח, נדמה לי שהייתי יכולת למלא את השבועון כולו בתגובות חימה וזעם על המתרחש כאן ביום-החול רגיל, ניקח שתי בעיות שהעסיקו בימים האחרונים (ואשר ימשיכו כנראה להעסיק) את דעת-הקהל בארץ.

שכר הפרקליטים

אני לא מתכוון לדוש בבעייה שכולם כבר דשו בה. כל מה שהיה להגיד על שכר-הסירה והתפטרותו של שר-המישן סות, על עורכי-דין שעוסקים בפוליטיקה ולהיפך — כבר נאמר באפקטיביות עלי-ידי עמיתי, העתונאים מסקציית המתרגי זים.

אני לא אכנס אפילו לתרגיל הקלאסי שספיר ביצע כדי למנוע תחיקה טררר אקטיבית ואת התפטרותו של שר-המישן פטים. בדיוק כמו שהתפטרותו של פרידמן מסכנה מהממשלה את הסיירה לידן במסקנות ועדת-החקירה, כך ויתור הפרקליטים על חלק משכרם פטר את הממשלה מהאיינעמימות הכרוכות בדיון ב-שאלה הזו. היקוץ הצליתי.

לכל מה שאמר כבר רציתי להוסיף רעיון אחד, שהעסיק אותי גם בשעת הדיונים על קיצוצים בתקציב משרד-הממשלה השונים. אני הבנתי או את הרעיון, שעשו שמיות באוויר כדי לקבל אישור לתקציבים המוגדלים ש-תבעו, וסרבו בכל תוקף לערוך קיצוצים כלשהם, ואני בהחלט יכולת להבין את הפרקליטים ש-הסכימו לוותר על חלק משכר-הסיירה הגבוה שהוצע להם רק לאחר שהופעל עליהם מכשש ספיר, גם לו הציעו להם שכר-סיירה כפול מזה שהוצע להם, הם ודאי היו מקבלים את ההצעה כדבר מובן מאליה.

בעולם בו עדיין לא הומצאה שיטה למדידת כושר, כשרונו (ומכאן ערכו היחסי או מעלתו) של אדם, אשר איננה מבוססת על תמורה כספית עבור שירותיו, קשה להניח שמישהו יסכים מרצונו להפ-חתת שכרו, שכן כל שינוי לרעה (או אי-שינוי לטובה) בשכרו פירושו אוטומטית שינוי לרעה במעמדו, ובהערכת החברה לגבי תרומתו לניהולה התקין.

הכסף, מעל ומעבר לכושר-הקנייה אותו הוא מייצג, משמש כאמת-מידה ומד-סיווג מקובל, וכמעט בילעדי, להשיגו של האדם. אילו היינו עובדים אף ורק לשם סיפוק צרכינו ההכרחיים ביותר, ניתן היה בנקל להציב סייג לתמורה המגיעה לנו עבור תרומתנו לחברה, גם אם צרכינו ההכרחיים ביותר כוללים בית פרטי, מכונית, מזגן-אוויר, טלוויזיה, מכונת-כביסה, מברשת-שיניים חשמלית ושאר כלים המ-שרמים את נוחותנו ורווחתנו. מעבר לנקודה מסויימת אין בכוחו של הכסף לספק את צרכי הגופניים והרוחניים של האדם. הרי לא נוכל בעת ובי-עונה אחת לישון ביותר ממיטה אחת, ולא נוכל לאכול יותר מ-4 ארוחות מפר-ארוח ביום, ולא נוכל להגיע למחוז-

הפצינו ביותר ממכונת אחת, וגם אם נציב מכשיר טלוויזיה, רדיו וטלפון בכל חדר, נגיע לסכום מסיים שמעבר לו הוסף השכר שלנו להון מצטבר.

ההגיון היחידי שבצבירת הון טמון ב-פחדים שלנו מפני "יום סגריר", אך גם לביטוח שבצבירת-הון יש איזה שהוא גבול הגיוני. אדם שצבר, נניח, חצי מילי-יון לירות, שוב אינו צריך לדאוג לפרנסה עד סוף ימי חייו, שכן השקעת ההון ש-צבר בניירות ערך בטוחים, או בתוכנית חיסכון כלשהיא, תבטיח לו הכנסה של כ-50,000 לירות לשנה, ובכל זאת אין אותו "מסודר לכל החיים" מסתפק בהון שצבר ובפירותיו וממשיך במאמציו להכ-פילו ולהשלישו עד אין סוף, עד כלות הכוחות ועד הרגע האחרון. למה? מעבר לסיפוק יצרני הגופניים של האדם, משמש הכסף אמצעי לסיפוק יצרני הנפשיים. הכסף הוא אמת-מידה להישגיו. הכסף מקנה לאדם כוח ושליטה, שאף הם מהווים אינדיקטור להישגיו, שבתמורה להם זוכה האדם ליחס של "כבוד" והערכה מצד החברה, המדינה, העולם.

להישגיו של אדם ולכוח שלי-טתו אין סייג, חוץ מהמוות השם להם קץ. מיספר השלבים בסולם ההצטיינות הוא אינסופי, והייעד האחרון הוא תמיד שלב מעל השלב שהושג על-ידי אחר. (ב-1965 במילאנו, כאשר אחד ה-חלכאים מונה עד כלות הנשימה את מיספר המיליונים בהם הוא מבקש לזכות, תובע עני מרוד שלידו את כל המיליונים האלה

ועוד מיליון אחד). לפני שאני מסתבך עוד יותר בדיסר-ר טציה שטחית שלי על ערכו של הכסף בחייו של אדם, נחזור מהר לפרקליטים. שכר-הסיירה הגבוה שהוצע להם נראה בעיניהם כסביר, לא משום שהוא מהווה תמורה נאותה לשעות-העבודה שהקדישו לפרשת "נתיבי נפט", אלא משום שהוא מציינ את מידת ההערכה של העם (המדינה) לעבודתם, ואת מעמדם בסולם ה-סטאטוס החברתי.

במילים אחרות: שכר-הסיירה הוא אות-הצטיינות, ואילו נהגה הממשלה לחלק את "אות לגיון הכבוד", כמו בצרפת, ייתכן שהיתן חוסכת לעצמה הוצאות ג-כרות. אין לי ספק שפרקליטים רבים היו מבכרים אות-כבוד וציון-לשבח על כל סכום שהיו מציעים להם, בסך הכל האדם רוצה שיתייחסו אליו בכבוד, ושיקנאו בו.

לתבוע מהפרקליטים שיותרו על מח-צית שכרם, זה כאילו לתבוע מהם ש-יותרו על מחצית כבודם.

שיראה חופש-הדיבור כולל, בעיני, גם את החופש לדבר על מין בכל צורה. כל אדם בר-דעת לא יוכל להכחיש ש-פורנוגרפיה היא שאלה של גיאוגרפיה, ושיחסם של בני-אדם לאירוטיקה שונה במקומות ובזמנים שונים. על הכסא הוויקי-טוריאני, שאת רגליו נהגו לכסות מחמת צניעות, יושבת היום דוגמנית-עירום ברי-טית, המשבחת במודעה מיסחרית את מעלותיו של ניייר-טואלס יאפני. די להי-כיר, נדמה לי, יצירות כמו הקא-מאקאלה (מיקדש האהבה ההו-די) הקאמא-טורא (השולחן-ערוך היהודי לתורת המיטגל) וספרים של בוקאצ'יו, ראבלה, צ'וסר, פיטיגרי-לי, לורנס, הנרי מילר, ג'ויס — כדי להמחיש את היחס השונה ל-אירוטיקה בזמנים ובמקומות שר-גים. אותו הדבר אמור ביחס לציו-רי עירום של גדולי הצעירים ב-עולם.

מילון אוקספורד מגדיר פורנוג-ראפיה כ-"תיאור זימה וניבול" ו-ספרות העוסקת בדברי זימה ותו-עבה". מובן שהגדרה זו לא עו-רת לנו הרבה, משום שהיא מג-סה להסביר ערך יחסי אחד בעזרת ערכים יחסיים אחרים. "זימה", "ניבול", ו-"תו-עבה" אינן גיתנות להגדרה אובייקטיבית, שתהיה מוסכמת על כל האנשים בכל המ-קומות והזמנים, כך ששוב אנו מגששים בערפל. הגדרת החוק הישראלי מדברת, אם אינני טועה, על הפצה דבר-תועבה שיש בו גרוי יצרים לשמו, ואשר יש בו כדי להשחית, מובן שגם הגדרה זו היא מגוחכת, ומבוססת על יסודות מעורפלים ויחסיים.

מה זה תועבה? מדוע, לכל הרוחות, ייחשב תיאור חזותי או מילולי של מי-גל כ-"תועבה" וכדבר "בלתי-מוסרי", שעה שתיאורי אלימות, הרג ומלחמה מותרים — ובמקרים מסויימים אף רצויים — ב-אמצעי-התקשורת הממוניים? מדוע צי-לום של כידון החודר ללבו של אדם ודם — שפע של דם! — הגיתו מתוכו לא ייחשב כדבר תועבה, ואילו צילום האקט האנושי של אבר מין זכרי החודר ל-פוחה (או, אם אתם מבקרים דימויים ל-ריים יתר: "שרבים שתוקתו של הגבר האובד ביערות העד של גן עדן האשה") יחשב כתועבה? מדוע?

אני יודע מדוע. כולנו תוצאה של שטיפת-מוח אתית ואסתטית (היגוץ) ה-מופעלת עלינו בהתמדה ע"י ההורים, המ-חנכים, הסביבה. אני יודע מדוע מעוררת פורנוגרפיה סלידה אצל אנשים רבים. אי-נני שואל לסיבות, כי אני לצי-דוק, אדם בר-דעת חייב יום אחד לעצור ולשאל את עצמו האם רגשותיו הכנים והעמוקים ינתנים לידוק אובייקטיבי והגיוני, ואם לא — האם יש בכוחו לחולל בהם שינוי?

האם אתם מסכימים אתי ששום גנאש בעולם אינו "מכוער", לכשעצמו, ששום בעייה אינה מקודשת מכדי לעסוק בה, ושבעצם לא ה-"מה" קובע, אלא ה-"איך"?

דברי פרידה

אני מדבר ומדבר, ואת העיקר שכחתי. במדור זה מגיעה הנהלת-החשבונות הציבורית והפרטית שלי לסיימה, לאחר שנתיים של עבודה ב-"העולם הזה". את הסיבות להחלטה פיתאומית זו אפי-שר למצוא ברבים מה מדורים שכחתתי: (א) אני באמת חושב שאין ערך מעשי לכתיבה פובליציסטית. אולי יש לה השי-פה ועירה, השפעה מצטברת של טיפוח-מים הנוטפות על סלע, אבל אין לי סבל-נות וזמן להבקיע בדרך זו את הסלע. (ב) אני שונא שיגרה, ואני מרגיש ש-המדור הפך לשיגרת אחרי שנתיים. גמ-אס לי לשמש כמכונת תגובה אוטומטית. יש לי הרושם שהקוראים כבר יודעים מ-ראש על מה אכתוב, ובאיזה צורה אגיב על מאורעות השבוע. די! מספיק! זה הולך לי בקלות רבה מדי, הגיע הזמן להפוך דרך אחרת לחולל מהפכות בעולם. להתחיל הכל מהתחלה.

אם הסכמתם עד כאן, פירושו של דב-שמתר לכתוב, לצייר ולצלם הכל, בתנ-י ש... לא. בעצם ללא כל תנאים. כמו שא-אנו רשאים לאסור פירסום שירה גרוע-ספרות שטחית וציוני או צילום, ק-טוב", כך אין אנו רשאים גם לאסור פיל-סומה של ארוטיקה גרועה או פור-גראפיה. הכל מותר, והרשות נתונה. הלאה, בואו נחפש תשובה כנה לע-מיספר שאלות בלתי-נוחות: מה ההצד-איסור המוטל על תיאור פעילות המינית של האדם, כאחד מאמצעי הביטוי הרבים והמגוונים העונ-דים לרשותנו? במה פעילות זו נחונ-או קדושה מכל פעילות גופנית א-רת, הכרוכה בקיומו ואושרו? האדם.

צעד דראסטי אחד נוסף (קדימ-או אחרה — כרצונכם): מה היה דקה לאיסור פעילות מינית בפנ-בי, כאמנות או אפילו כבדון למה אנו מוכנים לראות מ-במה או במיגרש מישחקים הפג-פומבי של שאר אמצעי ביטוי הגופניים והרוחניים של

אדם, ולא נהיה מוכנים להתיר הצגה בפנ-בי של פעילות גופנית ורגשית הכרו-במישגל? מדוע מישחקי כדורגל, ולא מישח-אבה? מדוע תיאטרון של רגשות ואינ-לקט, ולא תיאטרון של מין? מדוע מ-תרת הפגנה פומבית של יכולת מית-הקול והשליטה בשרירי גופו של הא- (גבוה יותר, רחוק יותר, מהר יותר ואסורה הפגנת יכולתו המינית, שליט-הגופנית וכוסר ביטויו הרגשי של הא- בשעת מישגל? אני מדבר בכל הרצינו-במה קדוש או נעלה יותר אברה-על כל אבר אחר בגופו של אדם? ה-משום שהוא משמש כאבר הולדה? ה-אנו משתמשים בו רק למטרה זו, או ש-הוא משמש לנו גם כמקור הנאה ה-האזניים, העיניים והפה? האם מ-שואו משמש לפעמים באמצעי-ביטוי רגשי-אבהב נעלים? רק אבר זה? ומה העיניים, הידיים והפה?

מאחר ופעילות המינית של האדם נה נעשית לצורך הולדה בלבד, אלא צורכי הנאה, "עקרים" ו-"בלתי-קונסט-רטיביים", באיזו זכות אנו מטילים סיי-על ההנאות שאנשים מבוזרים מפי-מפעילות מינית שאינה מבוצעת בני-לרצונו של הוולת? למה אנו מטי-חרם חברתי על הומו-סקסואלים ולסביו למי הם מפריעים, ולמי הם מוזיקים? חיינו של מי הם מסכנים על-ידי עיסוקי-החורגים מהנורמה? למה תכשירי כן, ותכשירי מין לא? למה מכונת-גי-חשמלית כן, וויברטור חשמלי לא? זה איכפת לכם איך אדם מגיע לספ-המיני, כל עוד אין הוא מכריח אה-לעשות משהו בניגוד לרצונכם?

זכותי לא לראות סרטים פורנוגרפ-אם והצגות-מינ בתיאטרון אינה יכולה ל-לול את זכותו של אדם אחר להשתע-או להתגרות בדרך זו, אם זה רצונו.